

AUGUSTDORFA ZIEMĀ

Speciālziņojums no Augustdorfas Vācijā

Kaut arī katra augustdorfieša galdu neklāj galdauts, tad pārkāpjot barakas sliksnim, liekas, ka kāda gādīga roka izklājusi lielu un mīkstu galdautu pa visu to prāvo Teitoburgas meza stūri, kur vēl arvienu mīt pāri par trim simtiem tautiešu. Rītos sniegā redz iemītas tikai retas pēdas. Ļaudīm nav kur steigties.

Kad kādu vakaru, atgriezies no rakstnieka Jaunsudrabiņa apciemojuma viņa Mēnesnīcā, kopā ar profesoru Šturmu meklēju taku uz Augustdorfas skolas internātu, tādu sniega klajumos neatrodam. Ja neredzētu šur tur pa koku starpām spīdam uguntiņas, būtu tāda sajūta, ka atrodamies kautkur pie Ropažiem vai Olaines. Priedes, bieži piesnigušas, te gan daudz zemāk par savām Latvijas māsām. Tā vien liekas, ka tas aiz smalkjūtības, jo vai nu staltā Latvijas priede, vai kā to jaunībā savās saimnieciskās ģeografijas stundās mācīja Fricis Adamovičs — Rīgas priede, iederētos tik labi pie zemajām barakām, kā tur, kur bija viensētas vai vasarnīcas ar augstu uzslītiem juntu čukuriem.

Liels klusums uzgūlies pār Augustdorfu. Vai tas būtu tas sniega klusums, par kuru runā Virza Straumēnos, ka pat vārnas ielaišanos kokā var manīt tikai no pārsļu nobīršanas.

Man gan jāsaka, ka vārnas patiesībā Augustdorfā un tās apkārtnē neredzēju, bet gan daudz vistu un zosu. Ar savām vistām un zosu bariem augustdorfieši pazīstami labā vai sliktā nozīmē tālā apkārtnē. Labā nozīmē — ar savu centību, sliktajā nozīmē — putnu dēļ, kas klejo kilometriem tālu. Šī sliktā īpašība klaiņot apkārt pa tālu un plašu apkārtni, Augustdorfas vistām esot tādēļ, ka reti kāds tām pabeļ graudus vai maizes drupačas. Latvieši vēl to dara, bet poļi ne, un tā kā grūti atšķirt, kuŗa ir poļu un kuŗa latviešu vista, tad tās visas pavada tie paši lāsti un uzslavas. Tā vai citādi, kā kādreiz Latvijā zvejnīku ciemos parastais cienasts viesim bija reņģes, tā Augustdorfā tās ir olas.

Augustdorfas novietnei ir tā īpatība, ka tur vēl arvienu ļaudis parādūši pusdienas ēst no kopkatla. Nav gan vairs tā kā tas bija IRO laikos, ka ēdienu pasniedz par velti. Ir jāmaksā. To dara arī bezdarbnieki un sociālā pabalsta saņēmēji no savām naudām.

„Vai pašiem neiznāktu lētāk“, prasu vienam vai otram, atcerēdamies tos laikus, kad IRO man manu sešu bērnu dēļ atvilka gadiem ilgi no algas 240 markas mēnesī, bet saņēmu tikpat daudz atbilžu „par“, kā „pret“ šo kārtību. No tā spriežu, ka gluži slikta šī ēdināšana nevar būt, jo cilvēku dabā ir smādēt arī labu ēdienu. Un atiešam, ēdot vienu dienu siļķu polu sitiņi, man tas likās tikpat garšīgs kā senās dienās dzimtenē.

Novietnes vācu administrācija gatavojas sagādāt augustdorfiešiem darba iespējas. Būšot šūšanas un citas darbnīcas. Ja vien Erenpreiss to gribētu, varētu ierīkot arī velosipēdu fabriku. Erenpreisam saglabājušās vēl no Latvijas izvestas mašīnas, bet viņam liekas, ka nu nokavēts starts. Liekās vācu rūniecības iekārojušas tirgu un tādēļ mazam pasākumam jau pašā sākumā rastos grūtības. Liekas, ka šī izveicīgā latviešu fabrikanta atturība ir attaisnojama, jo pirms nedaudz gadiem sīvās vācu konkurences un pretestības dēļ pārstāja darboties inž. Alberinga izveidotā gumijas apstrādāšanas fabrika Jerksheimā. Vācija nav labvēlīga vieta latviešu plašākai saimnieciskai uzņēmībai. Šī iegansta dēļ gandrīz visi latviešu rūpnieki Vāciju atstājuši.

Kā visur, tā arī Augustdorfā laba daļa latviešu vīru iestājušies darba rotās, un šinī ziņā august-

dorfiešiem ir liela priekšrocība Bīlefeldes un Bad Zalcflēnas transporta vienību dēļ.

Latviešu acīs Augustdorfai ir saglabājies savs mirdzums. Te devītajā barakā bez Latviešu centrālās komitejas un Daugavas Vanagu centrālās valdes un darba nozarēm atrodams arī Komitejas Latvijas brīvībai loceklis Vilis Hāzners, bet kādā citā barakā darbojas majors Štokebijs ar igauņu centrālo komiteju. Hanoverā, kas viegli aizsniedzama, līdz šam darbojas lietuviešu centrālā komiteja, bet tagad tā pārceļas kopā ar lietuviešu ģimnaziju uz Manneimas apkārtni.

Augustdorfā var vēl sastapt dažus tautiešus, kas savā laikā dzīvojuši vēl arvienu daudzīnātā „Frišā kvellē“ Par šiem lepnajiem laikiem, kas lika iegailēties vienai otrai pārdrošai iecerei, liecina arī vēl no turienes līdzpaņemtās klavieres. Vācu klavieru skaņotājs atradis vēl nesen šī instrumenta kādreizējo piederības norādījumu, bet tā kā tas pie latviešiem nonācis caur britu okupācijas iestādēm, tad kārtībā ir arī tīri formālā puse. Pati „Frišā kvelle“ tagad tā uzcirtusies, ka to grūti pazīt.

A. Šd.

Augustdorfā, janvārī.

LAIKS 16.01.1954